

A 89/8/10

Arrest van 10 december 1990
in de zaak A 89/8

Inzake :

KORTMAN NEDERLAND

tegen

REMO CHEMIE

Procestaal : Nederlands

Arrêt du 10 décembre 1990
dans l'affaire A 89/8

en cause :

KORTMAN NEDERLAND

contre

REMO CHEMIE

Langue de la procédure : le néerlandais

2.

HET BENELUX-GERECHTSHOF

in de zaak A 89/8

1. Gezien het vonnis op 17 november 1989 door de Rechtbank van Koophandel te Mechelen gewezen in de zaak A.R. 33.886 van de vennootschap naar Nederlands recht Kortman-Nederland b.v., te Veenendaal, eiseres, tegen de vennootschap Remo Chemie b.v., te Hoensbroek, verweerster, waarbij overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof een vraag van uitleg van artikel 37 A, eerste lid, van de Eenvormige Beneluxwet op de Merken (B.M.W.) wordt gesteld ;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN :

2. Overwegende dat de feiten waarvan moet worden uitgegaan, blijkens het vonnis kunnen worden omschreven als volgt :

2.1. Eiseres voert aan dat zij houdster is van Beneluxmerken die zijn ingeschreven en sinds jaren gebruikt voor babyhaarshampoos ; zij heeft vastgesteld dat verweerster onder meer in het arrondissement Mechelen voor een identiek produkt, namelijk babyshampoo, gebruik maakt van met haar merken overeenstemmende tekens. Eiseres verzet zich tegen het gebruik van die overeenstemmende tekens op grond van artikel 13.A.1 B.M.W. en heeft daarom verweerster gedagvaard voor de Rechtbank van Koophandel te Mechelen met de vordering dat verweerster wordt veroordeeld tot stopzetting van het voormelde gebruik ;

2.2. Verweerster wijst de territoriale bevoegdheid van de rechtbank af, steunend op artikel 37 A, eerste lid, B.M.W., en stelt daarbij dat deze bepaling niet in een forumkeuze voorziet "daar het een volgorde geeft van de alternatieve mogelijkheden voor het beoordelen van de bevoegdheid" ;

2.3. Eiseres vordert ook schadevergoeding wegens aantasting van het onderscheidend vermogen van haar merken ;

3.

TEN AANZIEN VAN HET VERLOOP VAN HET GEDING :

3. Overwegende dat de rechtbank van koophandel het Benelux-Gerechtshof verzoekt de navolgende vraag van uitleg betreffende artikel 37 A, eerste lid, B.M.W. te beantwoorden :

"Zijn de door artikel 37 A lid 1 van de Benelux merkenwet opgenoemde criteria voor het bepalen van de territoriale bevoegdheid, bij ontbreken van een uitdrukkelijke overeenkomst te weten :

- de woonplaats van de gedaagde,
- de plaats waar de in het geding zijnde verbintenis is ontstaan,
- de plaats waar de in het geding zijnde verbintenis uitgevoerd is of moet worden uitgevoerd,

fakultatief voorgeschreven dan wel dwingend in die zin dat bij gebreke aan kennis van de woonplaats van de gedaagde, men moet dagvaarden voor de plaats waar de in het geding zijnde verbintenis is ontstaan en bij gebreke aan kennis van deze plaats, voor de plaats waar de verbintenis is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd ?" ;

4. Overwegende dat het Hof, overeenkomstig artikel 6, lid 5, van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof, aan de Ministers van Justitie van België, Nederland en Luxemburg een door de griffier gewaarmerkt afschrift van het vonnis van de rechtbank van koophandel heeft gezonden ;

5. Overwegende dat namens eiseres een memorie is ingediend door Mr. Th. van Innis, advocaat te Brussel, en namens verweerster een memorie en een memorie van antwoord door Mr. G. Bogaert, eveneens advocaat te Brussel ;

6. Overwegende dat de Plaatsvervangend Advocaat-Generaal H. Lenaerts op 8 mei 1990 schriftelijk conclusie heeft genomen ;

4.

TEN AANZIEN VAN HET RECHT :

7. Overwegende dat artikel 37 A, eerste lid, B.M.W. luidt als volgt : "Behoudens uitdrukkelijk afwijkende overeenkomst wordt de territoriale bevoegdheid van de rechter inzake merken bepaald door de woonplaats van de gedaagde of door de plaats, waar de in geding zijnde verbintenis is ontstaan, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd" ;

8. Overwegende dat de rechtbank van koophandel in wezen wil weten of de eiser in een rechtsvordering inzake merken tussen de verschillende in de voormelde bepaling bedoelde rechters vrij kan kiezen, dan wel of die rechters alleen volgens een uit de tekst af te leiden rangorde kunnen worden geadieerd ;

9. Overwegende dat de tekst van artikel 37 A, eerste lid, B.M.W., waarin het voegwoord "of" overigens zonder nadere bepaling in twee verschillende verbanden wordt gebruikt, geen gewag maakt van gevallen waarin de ene rechter wel en de andere niet bevoegd zou zijn, hetgeen een aanwijzing is voor een gelijkstelling van alle bedoelde rechters waarin een vrije keuze voor de eiser ligt besloten ;

10. Overwegende dat in het Gemeenschappelijke Commentaar betreffende artikel 37 onder meer wordt gezegd : "Bij gebreke van (...) overeenkomst zal de territoriale bevoegdheid bepaald worden volgens de reeds in het Verdrag van Brussel van 28 maart 1925 tussen België en Nederland neergelegde regelen, namelijk naar de woonplaats van de gedaagde of naar de plaats, waar de in geding zijnde verbintenis is ontstaan, is nagekomen of moet worden nagekomen" ;

11. Overwegende dat artikel 4 van voormeld Verdrag bepaalt : "in persoonlijke, hetzij burgerlijke hetzij handelszaken, kan de eischer het geschil brengen voor den rechter van de plaats waar de verbintenis is ontstaan, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd" ;

12. dat uit punt VIII van het Gemeenschappelijk Rapport van de gemengde commissie belast met de voorbereiding van de tekst van dat Verdrag blijkt dat de eiser de keuze wordt gelaten tussen de rechters van de genoemde plaatsen en die van de woonplaats of, bij gebreke daarvan, de verblijfplaats, als bepaald in artikel 3, lid 1, van dat Verdrag ;

5.

13. Overwegende dat aan het "Executieverdrag" van 27 september 1968 (EEX) geen argumenten kunnen worden ontleend voor een andere interpretatie van artikel 37 A, eerste lid, B.M.W. nu artikel 57 EEX bepaalt dat "dit Verdrag (...) onverlet (laat) de verdragen waarbij de Verdragsluitende Staten partij zijn of zullen zijn en die, voor bijzondere onderwerpen, de rechterlijke bevoegdheid (...) regelen" ;

14. Overwegende dat beschouwingen van proceseconomie of het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging niet opwegen tegen het vorenstaande, mede in aanmerking genomen dat een vrije forumkeuze bevoegdheids geschillen voorkomt en niet valt in te zien waarom de verweerder zich niet naar behoren kan verdedigen op de plaats waar hij tot het ontstaan van de verbintenis aanleiding heeft gegeven ;

15. Overwegende dat op grond van het hiervoren overwogene volgt dat het antwoord op de gestelde vraag moet luiden dat artikel 37 A, eerste lid, B.M.W. geen rangorde instelt, maar de eiser de keuze laat tussen een van de in die wetsbepaling bedoelde rechters ;

TEN AANZIEN VAN DE KOSTEN :

16. Overwegende dat het Hof, volgens artikel 13 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof de kosten moet vaststellen welke op de behandeling voor het Hof zijn gevallen ;

17. dat voor het Hof geen kosten zijn gevallen ;

18. Uitspraak doende op de door de Rechtbank van Koophandel te Mechelen gestelde vraag en gelet op de conclusie van de Plaatsvervangend Advocaat-Generaal H. Lenaerts ;

VERKLAART VOOR RECHT :

19. Bij toepassing van artikel 37 A, eerste lid, van de Benelux-Merkenwet wordt, behoudens uitdrukkelijk afwijkende overeenkomst, de territoriale bevoegdheid van de rechter inzake merken, naar keuze van de eiser, bepaald óf door de woonplaats van de gedaagde, óf door de plaats waar de in geding zijnde verbintenis is ontstaan, óf door de plaats waar de in geding zijnde verbintenis is uitgevoerd óf door de plaats waar de in geding zijnde verbintenis moet worden uitgevoerd.

Aldus gewezen door de heren F. Hess, president, R. Soetaert, eerste vice-president, S.K. Martens, tweede vice-president, O. Stranard, H.L.J. Roelvink, P. Kayser, mevrouw S. Boekman, de heren R. Everling, E. Boon, rechters,

en uitgesproken ter openbare zitting te Brussel op 10 december 1990, door de heer R. Soetaert, voornoemd, in aanwezigheid van de heren H. Lenaerts, plaatsvervangend advocaat-generaal, en C. Dejonge, waarnemend hoofdgriffier.

C. DEJONGE

R. SOETAERT

